

Простопчук О. В., студент магістратури (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука, м. Рівне)

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки ефективно управління передбачає оптимізацію ресурсного потенціалу підприємства. У цій ситуації різко підвищується значущість ефективного управління фінансовими ресурсами. Від того, наскільки ефективно й доцільно вони трансформуються в основні та оборотні кошти, а також в засоби стимулювання робочої сили, залежить фінансове благополуччя підприємства у цілому, його власників і співробітників. У тій чи іншій мірі роль фінансових ресурсів важлива на всіх рівнях управління (стратегічний, тактичний, оперативний), проте особливого значення вона набуває в плані стратегії розвитку підприємства. Таким чином, управління фінансово-господарською діяльністю як одна з основних функцій апарату управління підприємством набуває ключової ролі в умовах ринкової економіки.

Дана тема простежується у роботах таких вчених як: І. Алексєєва, Н. Бицької, О. Бровкової, І. Бланка, О. Василика, М. Денисенка, О. Заруби, О. Захарчук, А. Н. Костін, А. Мороз, А. Міщенко, В. Сладкевич та ін.

Управління фінансово-господарською діяльністю є одним з ключових елементів всієї системи сучасного управління підприємством [3, с.359].

Завданням управління фінансово-господарською діяльністю є вироблення і практичне застосування методів, коштів та інструментів для досягнення мети діяльності підприємства в цілому або його окремих виробничо-господарських ланок. Подібними цілями можуть бути: максимізація прибутку; досягнення стійкої норми прибутку в плановому періоді; збільшення доходів керівною складу і вкладників (або власників) підприємства; підвищення курсової вартості акцій підприємства тощо. Зрештою всі ці цілі орієнтовані на підвищення доходів вкладників (акціонерів) або власників (власників капіталу) підприємства [4, с.172].

Зрештою головне в управлінні фінансовою діяльністю підприємства - прийняття рішень щодо забезпечення найбільш ефективного руху фінансових ресурсів між підприємством і джерелами його фінансування, як зовнішніми, так і внутрішніми.

Функції й економічні методи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства можна поділити на два блоки: блок з управління зовнішніми фінансами і блок з внутрішнього обліку і фінансового контролю.

Блок з управління зовнішніми фінансами передбачає реалізацію відносин підприємства з юридично і господарсько самостійними суб'єктами ринку, включаючи власні філії, або відокремлені підрозділи,

які виступають як продавці, посередники і покупці товарів і послуг, а також з акціонерами і ринками товарів і послуг у фінансовому розрізі. Сюди входять: управління оборотними активами підприємства, рухом грошових коштів, розрахунками з клієнтами, управління матеріально-товарними запасами тощо; залучення короткострокових і довгострокових зовнішніх джерел фінансування.

Блок з внутрішнього обліку і фінансового контролю включає: контроль за веденням обліку товарно-матеріальних ресурсів; складання кошторису витрат, контроль за виплатою заробітної плати і податків; збір і обробку даних бухгалтерського обліку для внутрішнього управління фінансами і для надання даних зовнішнім користувачам, складання і контроль правильності фінансової звітності: балансу, звіту про прибутки і збитки, звіту про рух грошових коштів та ін.; аналіз фінансової звітності і використання його результатів для внутрішнього і зовнішнього аудиту; оцінка фінансового стану підприємства на поточний період і її використання для прийняття оперативних управлінських рішень і в цілях планування.

Найважливіші рішення, що приймаються в області управління фінансово-господарською діяльністю підприємства відносяться до питань інвестування і вибору джерел їх фінансування. Інвестиційні рішення передбачають виділення в управлінні фінансовою діяльністю двох видів фінансового управління: короткострокового і довгострокового[1, с 126]. Короткострокові інвестиційні рішення направлені на визначення структури капіталу підприємства на поточний період, яка відображається в його балансі. Прийняття таких рішень вимагає від фінансових менеджерів глибоких професійних знань у області поточного фінансового управління підприємством, уміння застосовувати обґрунтовані методи їх реалізації з урахуванням поточних тенденцій розвитку ринку.

Довгострокові інвестиційні рішення, що називаються стратегічними, направлені на забезпечення успішного функціонування підприємства в майбутньому і вимагають від фінансових менеджерів глибоких базових знань, практичного досвіду і навиків у використанні сучасних методів аналізу для вибору оптимальних напрямів і шляхів розвитку підприємства на перспективу з урахуванням об'єктивних закономірностей і специфіки розвитку економічної системи.

Роль фінансової політики в централізованому управлінні підприємством визначається тим, що вона стосується всіх сторін його економічної діяльності - науково-технічної, виробничої, постачання товарно-матеріальних ресурсів, просування і продажу товарів та послуг - і відображає в концентрованому вигляді вплив численних внутрішніх і зовнішніх чинників. В рамках єдиної фінансової політики, що розробляється на вищому рівні управління, визначаються в глобальному масштабі джерела фінансових ресурсів і їх розподіл в рамках підприємства [5, с.81].

Важко однозначно визначити конкретні форми і методи проведення фінансової політики. Хоча в рамках окремих підприємств і є істотні відмінності у використанні конкретних форм і методів фінансової політики, можна, проте, говорити про загальні її риси і принципи, а також інструменти фінансової політики. Найважливіші з них: розподіл і перерозподіл прибутків; фінансування і кредитування діяльності різних підрозділів; визначення структури і характеру внутрішніх фінансових операцій і розрахунків за ними. Як і кожна управлінська система, управління фінансово-господарською діяльністю підприємства передбачає наявність певною об'єкту управління [2, с. 37]. Таким об'єктом виступають фінанси підприємства і його фінансова діяльність.

Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства реалізує свою головну мету і основні завдання шляхом здійснення певних функцій. Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства як управляючої системи основними функціями є:

1. Розробка фінансової стратегії підприємства. При реалізації цієї функції формується система цілей і цільових показників фінансової діяльності на довгостроковий період. Фінансова стратегія підприємства розглядається як невід'ємна складова частина загальної стратегії його економічного розвитку.

2. Створення організаційних структур, що забезпечують прийняття і реалізацію по всіх аспектах фінансової діяльності підприємства. В процесі реалізації цієї функції управління фінансово-господарською діяльністю необхідно забезпечувати постійну адаптацію цих організаційних структур до змінних умов функціонування підприємства та напрямів фінансової діяльності. Також ці структури повинні бути інтегровані в загальну організаційну структуру управління підприємством.

3. Формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування альтернативних варіантів управлінських рішень. В процесі реалізації цієї функції повинні бути визначені обсяги і зміст управління фінансово-господарською діяльністю ; сформовані зовнішні і внутрішні джерела інформації, що задовольняють ці потреби; організований постійний моніторинг фінансового стану підприємства і кон'юнктури ринку.

4. Здійснення аналізу різних аспектів фінансової діяльності підприємства. В процесі реалізації цієї функції проводиться експрес- і поглиблений аналіз окремих фінансових операцій; фінансових результатів діяльності філій та відокремлених підрозділів підприємства; узагальнених результатів діяльності підприємства в цілому і в розрізі окремих її напрямів.

5. Здійснення планування фінансової діяльності підприємства по основних напрямках. З реалізацією цієї функції пов'язана розробка стратегічних планів, а також системи поточних планів і оперативних бюджетів по основних напрямках різними структурними підрозділами і по підприємству в цілому.

6. Розробка дієвої системи стимулювання реалізації прийнятих управлінських рішень в області фінансової діяльності. При реалізації цієї функції формується система заохочень і санкцій в розрізі керівників і менеджерів окремих структурних підрозділів підприємства за виконання і невиконання встановлених цільових фінансових показників, фінансових нормативів і планових завдань.

7. Здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень в області фінансової діяльності. Реалізація цієї функції пов'язана із створенням системи внутрішнього контролю на підприємстві, розділенням контрольних обов'язків окремих служб і фінансових менеджерів, визначенням системи контрольованих показників і контрольних періодів, оперативним реагуванням на результати здійснюваного контролю.

Отже, управління фінансово-господарською діяльністю як одна з основних функцій апарату управління підприємством набуває ключової ролі в умовах ринкової економіки. Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства - це вид професійної діяльності, направленої на управління фінансово-господарським функціонуванням підприємства. Управління фінансово-господарською діяльністю є одним з ключових елементів всієї системи сучасного управління підприємством.

1. Бланк И. А. Стратегия и тактика управления финансами.- К.: МП «ИТЕМ» ЛТД, 1996. – 534 с. 2. Міщенко А. П. Стратегічне управління: Навч. посіб. – К.: «Центр навчальної літератури», 2004. – 336 с. 3. Менеджмент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Г. В. Щокіна, М. Ф. Головатого, О. В. Антонюка, В. П. Сладкевича. – К.: МАУП, 2007. – 816 с. 4. Сладкевич В. П. Стратегічний менеджмент організацій; Підручник. – К.: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. – 496 с. 5. Фінанси: Підручник /За ред. С. І. Юрія, Ф. М. Федосова. - К.: Знання,2008. - 611 с.